# การเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ศึกษากรณี ธุรกิจประกันวินาศภัย

นายนิพนธ์ ปัญญาเลิศกิตติ

เอกัตศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2554

| | |
|---|---|
| หัวข้อเอกัตศึกษา | การเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ศึกษากรณี ธุรกิจประกันวินาศภัย |
| โดย | นายนิพนธ์ ปัญญาเลิศกิตติ |
| รหัสประจำตัว | 5386170934 |
| หลักสูตร | ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย |
| อาจารย์ที่ปรึกษา | ศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส |
| ปีการศึกษา | 2554 |

---

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้เอกัตศึกษาฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ

ลงชื่อ.....อาจารย์ที่ปรึกษา

(ศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส)

# บทคัดย่อ

ภาคธุรกิจประกันภัยวินาศภัยนับเป็นภาคธุรกิจที่มีมูลค่าสูงในระบบเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากเป็นธุรกิจที่สามารถขยายตัวได้ดีอย่างต่อเนื่อง จึงอาจถูกนำมาใช้เป็นช่องทางในการฟอกเงิน ไม่ว่าจะเป็นกรณีการที่ผู้บริหารใช้บริษัทประกันวินาศภัยเป็นเครื่องมือในการฟอกเงิน กรณีที่ผู้กระทำความผิดมูลฐานนำเงินที่ได้จากการกระทำความผิดมาชำระค่าเบี้ยประกันภัย หรือกรณีการนำทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานมาประกันภัย ด้วยเหตุนี้ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 จึงกำหนดให้บริษัทประกันวินาศภัยเป็นสถาบันการเงินและกำหนดให้มีหน้าที่ในการรายงานธุรกรรม การจัดให้ลูกค้าแสดงตน การกำหนดนโยบายการรับลูกค้า การบริหารความเสี่ยงที่อาจเกี่ยวกับการฟอกเงิน การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าและการบันทึกข้อเท็จจริงของลูกค้า

จากการศึกษาพบว่า การบังคับใช้กฎหมายฟอกเงินต่อธุรกิจประกันวินาศภัยมีปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจ กล่าวคือ ปัญหาการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย เนื่องจากไม่สามารถนำคำนิยามของ “ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย” ตามพระราชบัญญัติฯ มาปรับใช้ได้ทั้งหมดและยังไม่เพียงพอต่อการสร้างความเข้าใจให้แก่บริษัทประกันวินาศภัย , ปัญหาและอุปสรรคในการจัดให้ลูกค้าแสดงตน เนื่องจากลูกค้าของบริษัทเป็น “ลูกค้าจร” ทั้งหมด จึงต้องจัดให้ลูกค้าแสดงตนทุกครั้งเมื่อมีการทำธุรกรรมที่มีมูลค่าตั้งแต่เจ็ดแสนบาทขึ้นไป , ปัญหาการจัดให้ลูกค้าแสดงในกรณีการประกันกลุ่มและการสร้างความสัมพันธ์แบบไม่พบหน้า (Non-Face-to-Face Transaction), ปัญหาการกำกับดูแลตัวแทนนายหน้าประกันวินาศภัยให้ปฏิบัติตามกฎหมายฟอกเงิน และปัญหาการกำกับดูแลและตรวจสอบบริษัทประกันวินาศภัยให้ปฏิบัติตามมาตรฐานสากลฯ AML/CFT ของสำนักงาน ปปง. และสำนักงาน คปภ.

ผู้เขียนจึงได้เสนอแนะแนวการเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายฟอกเงินต่อภาคธุรกิจประกันวินาศภัย โดยเสนอให้มีการจัดทำแนวทางการพิจารณาลักษณะของธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย และแนวปฏิบัติ/คู่มือการรายงานธุรกรรมและการจัดให้ลูกค้าแสดงตน สำหรับบริษัทประกันวินาศภัยโดยเฉพาะ ซึ่งควรมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในเรื่องการแสดงตนของลูกค้าที่สร้างความสัมพันธ์แบบไม่พบหน้าและลูกค้าที่สร้างความสัมพันธ์แบบการประกันกลุ่ม และควรกำหนดเงื่อนไขการขอออกใบอนุญาตหรือต่ออายุใบอนุญาตของตัวแทนหรือนายหน้าประกันวินาศภัย ให้ต้องผ่านการอบรมและทดสอบความรู้เกี่ยวกับการรายงานธุรกรรมและการแสดงตนตามกฎหมายฟอกเงิน

# กิตติกรรมประกาศ

เอกัตศึกษาฉบับนี้สำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์ด้วยความกรุณาของศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส ที่รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและได้สละเวลาให้คำปรึกษาและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา ตลอดจนกรุณาตรวจแก้ไขจนเสร็จสมบูรณ์

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศารทูล สันติวาสะและกรรมการทุกท่านที่ได้กรุณาสละเวลามาเป็นกรรมการสอบ ซึ่งทุกท่านได้ให้ความเห็นและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ทำให้เอกัตศึกษาฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

# สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ.....ค
กิตติกรรมประกาศ.....ง
สารบัญ..... จ

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... 5
1.3 ขอบเขตการวิจัย..... 6
1.4 สมมติฐานของการวิจัย..... 6
1.5 วิธีการศึกษาวิจัย..... 6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..... 6

บทที่ 2 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายฟอกเงิน

2.1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการฟอกเงิน..... 8
2.1.1 ความหมายของการฟอกเงิน..... 8
2.1.2 วัตถุประสงค์ของการฟอกเงิน..... 10
2.1.3 ขั้นตอนการฟอกเงิน..... 10
2.1.4 รูปแบบของการฟอกเงิน..... 12
2.1.5 ความผิดมูลฐานกับการฟอกเงิน..... 14
2.2 แนวทางในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินตามกฎหมายนานาประเทศ 15
2.2.1 การตรากฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน..... 15
2.2.2 การจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะที่ทำหน้าที่ป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน ..... 15
2.2.3 การจัดตั้งหน่วยข่าวกรองทางการเงิน ..... 16
2.2.4 การควบคุมการรายงานธุรกรรมของสถาบันการเงินและ องค์การภาคธุรกิจเอกชนอื่นที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการฟอกเงิน ..... 16
2.3 แนวทางสากลในการกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน..... 16
2.3.1 Financial Action Task Force (FATF) ..... 16
2.3.2 มาตรฐานสากลด้านการป้องกันปราบปรามการฟอกเงินและการ ต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย(AML/CFT)..... 17

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

2.4 หลักการและสาระสำคัญของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ..... 24
2.4.1 การกำหนดความผิดมูลฐานตามกฎหมายฟอกเงิน ..... 24
2.4.2 การกำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิดอาญา ..... 27
2.4.3 การกำหนดมาตรการลงโทษที่หนักขึ้นสำหรับผู้สนับสนุน หรือผู้ช่วยเหลือ ผู้พยายามกระทำความผิด หรือผู้สมคบเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงิน ..... 28
2.4.4 กำหนดให้มีมาตรการลงโทษที่หนักขึ้นสำหรับผู้ที่กระทำความผิดที่เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายฟอกเงิน ..... 29
2.4.5 มาตรการร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ..... 30
2.4.6 การกำหนดให้สถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพอื่นมีหน้าที่ตามกฎหมายฟอกเงิน ..... 32

บทที่ 3 การปฏิบัติตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของสถาบันการเงินและผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม

3.1 ผู้ที่มีหน้าที่รายงานธุรกรรมตามมาตรฐานสากลด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ..... 33
3.1.1 สถาบันการเงิน ..... 33
3.1.2 ธุรกิจและการประกอบวิชาชีพที่ไม่ใช่ภาคสถาบันการเงิน ..... 34
3.2 ผู้ที่มีหน้าที่รายงานธุรกรรมตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทย ..... 35
3.2.1 สถาบันการเงิน ..... 35
3.2.2 สำนักงานที่ดิน ..... 37
3.2.3 ผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ..... 37
3.3 การกำหนดหน้าที่ของสถาบันการเงินตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ..... 38
3.3.1 หน้าที่การรายงานธุรกรรม ..... 39
3.3.1.1 ประเภทของธุรกรรมที่ต้องรายงาน ..... 39
3.3.1.2 แบบ ระยะเวลาและวิธีการรายงานธุรกรรม ..... 40

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3.3.1.3 ธุรกรรมที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องรายงาน ..... 41
3.3.1.4 บทคุ้มครองผู้รายงาน ..... 43
3.3.2 หน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับการรายงานธุรกรรม ..... 44
3.3.2.1 การจัดให้ลูกค้าแสดงตนก่อนการทำธุรกรรม ..... 44
3.3.2.2 การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า ..... 49
3.3.2.3 การจัดให้ลูกค้าบันทึกข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการทำธุรกรรม. 49
3.3.2.4 การเก็บรักษารายละเอียดเกี่ยวกับการแสดงตน การทำธุรกรรมและการบันทึกข้อเท็จจริง ..... 50
3.3.2.5 การเก็บรักษารายละเอียดเกี่ยวกับการตรวจสอบ เพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า ..... 50
3.3.3 บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการรายงานธุรกรรม ..... 51

บทที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต่อภาคธุรกิจประกันวินาศภัย

4.1 ภาพรวมภาคธุรกิจประกันวินาศภัยในประเทศไทย ..... 53
4.1.1 ภาวะตลาดและการเติบโตของธุรกิจวินาศภัย ..... 55
4.1.2 ประเภทของประกันวินาศภัย ..... 59
4.1.3 การดำเนินธุรกิจประกันวินาศภัย ..... 62
4.1.4 การกำกับดูแลบริษัทประกันวินาศภัย ..... 63
4.2 วิธีการและช่องทางการฟอกเงินผ่านธุรกิจประกันวินาศภัย ..... 65
4.3 บทบาทของบริษัทประกันวินาศภัยในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 และมาตรฐาน สากล AML/CFT ..... 70
4.4 ความจำเป็นในการกำกับดูแลบริษัทประกันวินาศภัยตามมาตรฐานสากลAML/CFT ..... 72
4.5 ผลกระทบของประเทศไทยจากการไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานสากลด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย (AML/CFT) ..... 75
4.6 ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต่อภาคธุรกิจประกันวินาศภัย ..... 78

# สารบัญ (ต่อ)

หน้า

4.6.1 ปัญหาการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ..... 78
4.6.2 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดให้ลูกค้าแสดงตน ..... 80
4.6.3 ปัญหาการกำกับดูแลตัวแทนนายหน้าประกันวินาศภัย ..... 85
4.6.4 ปัญหาการกำกับดูแลการปฏิบัติตามกฎหมายฟอกเงิน ..... 86

บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ ..... 88

รายการอ้างอิง ..... 97

ภาคผนวก ..... 100

# บทที่ 1

# บทนำ

## 1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การฟอกเงิน (Money Laundering) เป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ เนื่องจากเป็นการกระทำความผิดอาญาที่ใช้เทคนิคหรือวิธีการที่ซับซ้อน อาศัยช่องว่างของกฎหมายและความสัมพันธ์กับเจ้าพนักงานของรัฐช่วยอำนวยความสะดวกในการกระทำความผิด ผลลัพธ์ที่ได้จากการกระทำความผิดที่เป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจก็คือ รายได้จากการกระทำความผิดที่มูลค่ามหาศาล ซึ่งส่งผลกระทบอย่างร้ายแรงต่อระบบเศรษฐกิจและความมั่นคงทางการค้าและการเงินของประเทศชาติและเมื่อเงินรายได้จำนวนมหาศาลดังกล่าวนี้ได้มาจากการกระทำความผิดโดยตรง ผลประโยชน์จำนวนดังกล่าวย่อมเป็นเงินสกปรก หรือผลประโยชน์ที่ผิดกฎหมาย ซึ่งเป็นการยากที่อาชญากรหรือกลุ่มผู้กระทำความผิดจะนำเงินหรือผลประโยชน์ดังกล่าวไปใช้ได้อย่างเปิดเผย และเป็นการง่ายสำหรับเจ้าหน้าที่รัฐในการบังคับใช้กฎหมายด้านการริบทรัพย์หรือการแกะร่องรอยเพื่อสืบสวนและนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษตามกฎหมาย ดังนั้น กระบวนการแปรสภาพเงินหรือผลประโยชน์ผิดกฎหมายให้กลายเป็นเงินสะอาดหรือทรัพย์สินอันชอบด้วยกฎหมายจึงเกิดขึ้น โดยเริ่มตั้งแต่วิธีที่ง่ายที่สุดคือ การนำเงินสกปรกไปซื้อสังหาริมทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์ให้เป็นสินทรัพย์ที่เก็บได้โดยชอบด้วยกฎหมายและขายต่อไปอีกหลาย ๆ ทอด เพื่อฟอกให้เป็นทรัพย์สินที่สะอาดและถูกกฎหมาย หรือการนำเงินสกปรกไปฝากไว้ในสถาบันการเงินต่าง ๆ หรือนำไปแปรสภาพเป็นหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ และท้ายที่สุดก็นำเงินหรือทรัพย์สินที่ผ่านกระบวนการจนเป็นทรัพย์สินที่ถูกกฎหมายมาใช้เพื่อขยายเครือข่ายการกระทำความผิดต่อไปอีกเป็นวงจรที่ไม่มีที่สิ้นสุด

เมื่อเป้าหมายสำคัญของผู้ฟอกเงินก็คือ การมิให้เงินหรือทรัพย์สินดังกล่าวถูกริบและการปิดบังพฤติกรรมของตน[1] รวมทั้งการกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเพื่อทำลายอิทธิพลทางเศรษฐกิจขององค์กรอาชญากรรมเป็นหน้าที่ที่สำคัญยิ่งของรัฐ ทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับเส้นทางการโอนยักย้ายเงิน และโครงข่ายขององค์กรอาชญากรรมได้ด้วย จากแนวคิดพื้นฐานที่ว่าเงินจำนวนมหาศาลจะไม่มีประโยชน์ใด ๆ แก่ผู้เป็นเจ้าของเลย ถ้าไม่ได้นำมาเงินนั้นมาใช้ จึงนำสู่การพัฒนารูปแบบและเทคนิคของการป้องกันและปราบปราม กล่าวคือ การจับจุดการโอนเงินสกปรกมาเป็นจุดเริ่มต้นสืบสวนสอบสวนค้นหาเส้นทางการโอนยักย้ายเงินเรื่อยไป จนถึงต้นตอของเงินเหล่านั้น ผลที่ได้รับก็คือ อาชญากรไม่สามารถใช้เงินสกปรกได้

---

[1] มานิต วิทยาเต็ม, "สำรวจกฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงิน." ดุลพาห, 41, 4 (กรกฎาคม-สิงหาคม), 2537, หน้า 28-29.

สะดวก และยังทำให้สามารถโยงไปถึงโครงข่ายอาชญากรรมได้[2] การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจึงเป็นมาตรการทางกฎหมายที่สำคัญเพื่อบังคับสำหรับการทำลายเศรษฐกิจของอาชญากร ทั้งนี้ นอกเหนือจากการดำเนินคดีกับบุคคลที่โอน รับโอน หรือเปลี่ยนสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือกระทำด้วยประการใดๆ เพื่อปกปิด หรืออำพรางลักษณะที่แท้จริง การได้มาแหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใดๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงินแล้ว ยังมีการนำมาตรการในการที่อัยการร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน โดยมีการบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการขยายขอบเขตหลักเกณฑ์การริบทรัพย์สินให้มีขอบเขตกว้างขึ้น เพื่อให้สามารถริบทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดได้ทั้งหมด ไม่ว่าทรัพย์สินดังกล่าวจะมีการโอนแปรเปลี่ยนสภาพไปแล้วกี่ครั้ง หรือตกไปเป็นกรรมสิทธิ์ของบุคคลอื่นแล้วก็ตาม ทั้งนี้การฟอกเงินไม่ใช่เป็นเพียงการกระทำผิดกฎหมายภายในของรัฐใดรัฐหนึ่งเท่านั้น แต่การฟอกเงินเป็นปัญหาระหว่างประเทศและมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกในที่สุด[3] ซึ่งในประเทศที่พัฒนาแล้วหลายประเทศจึงเริ่มมีมาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยเริ่มต้นจากการกำหนดให้ความผิดฐานฟอกเงินเป็นความผิดอาญาร้ายแรงที่มีบทลงโทษรุนแรงและกำหนดความผิดที่เชื่อมโยงกับการฟอกเงินโดยเรียกว่า “ความผิดมูลฐาน” ขึ้น เพื่อพิจารณาประกอบการเอาผิดและยึดทรัพย์

สำหรับในประเทศไทยมีการตราพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เป็นกฎหมายแม่บทในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งปัจจุบันมีความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2546 และความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งและกฎหมายว่าด้วยป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์รวมทั้งสิ้น 11 ความผิดมูลฐาน

นอกจากนั้น ตามบทบัญญัติมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 กำหนดให้ “สถาบันการเงิน” หมายความว่า (1) ธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ และธนาคารตามที่ได้มีกฎหมายจัดตั้งขึ้นโดยเฉพาะ (2) บริษัทเงินทุน และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ และบริษัทหลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (3) บรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยตามกฎหมายว่าด้วยบรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรม

---

[2] จิรนิติ หะวานนท์, “มาตรการป้องกันการฟอกเงิน.” รวมบทความและสาระน่ารู้เกี่ยวกับกฎหมายฟอกเงิน, 2542, หน้า 65.

[3] ปิยะพันธุ์ อุดมศิลป์, “มาตรการป้องกันมิให้สถาบันการเงินตกเป็นเครื่องมือในการฟอกเงิน,” รวมบทความและสาระน่ารู้เกี่ยวกับกฎหมายฟอกเงิน, 2542 , หน้า 112-125.